

Τα σχολεία αναζητούν
την ιστορία τους:
Σχολικά αρχεία. Μία
διδασκτική πρόταση με
υλικό από το αρχείο του
6^{ου} ΓΕ.Λ ΑΘΗΝΩΝ

Μαρία Τσούρτη, εκπαιδευτικός
MSc Ιστορική Έρευνα-Διδακτική και Νέες Τεχνολογίες
μέλος Ο.Ι.Ε.Ε.- Α.Η.Ε.Γ.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ:

Στήνοντας γέφυρες ανάμεσα στο σχολικό βιβλίο και το σχολικό αρχείο

- Α.ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ
- Σενάριο διαθεματικό, θεώρηση πολυπρισματική.
- Εμπλεκόμενα αντικείμενα: Νέα Ελληνικά, Ιστορία.
- Τάξη: Α΄ Λυκείου
- Χρονική διάρκεια: 4 δ.ω
- Χώρος: αίθουσα διδασκαλίας συμβατική με διαδραστικό πίνακα εναλλακτικά αίθουσα διδασκαλίας ψηφιακή. Επιθυμητό θα ήταν να υπάρχει δυνατότητα μετάβασης στη βιβλιοθήκη ή στην αρχειοθήκη του σχολείου.
- Σκοπός του μαθήματος: η ευαισθητοποίηση μαθητών ηλικίας 15-16 ετών ώστε ν' αναζητήσουν την ιστορία του σχολείου τους με τη βοήθεια πρωτογενών ιστορικών πηγών όπως είναι το σχολικό αρχείο.

Β.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Στάδιο 1^ο : Αφόρμηση-Αρχεϊακό υλικό από το εγχειρίδιο: ΕΚΦΡΑΣΗ-ΕΚΘΕΣΗ τ.Α΄

- [σ.54 στην ενότητα «ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ:V.ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ](#) έχουμε μία πράξη Συλλόγου διδασκόντων με ημερομηνία 19/6/1987 και θέμα: **«Αποτελέσματα προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων»**. Δίνεται η πληροφορία πως πρόκειται για δημόσιο έγγραφο και ζητείται από τους μαθητές να εντοπίσουν σ' αυτό τη λογική λειτουργία της γλώσσας, την ορολογία, το ιδιαίτερο ύφος και κατόπιν να συντάξουν τη δική τους πράξη.
- [σ.214-215](#) στην ενότητα «ΑΦΗΓΗΣΗ: αφηγηματικά είδη, το ύφος και ο σκοπός τους» & [σ.229-230](#) «ΑΦΗΓΗΣΗ: η οπτική γωνία» υπάρχουν :
- Πράξις ιη΄, **αποβολή μαθητή** διά παντός διότι κατά τη διάρκεια του μαθήματος «ανεφώνησε την υβριστικήν φράσιν “καλέ αντές!” [Θεσσαλονίκη 19/12/1915]
- **Αναφορά της Διευθύντριας** για τις πολιτιστικές δραστηριότητες του σχολείου.[Θεσσαλονίκη 10/6/1987]
- **Αναφορά καθηγήτριας** Γυμνασίου σχετικά με επεισόδιο στο Β2 τμήμα σε **συνδυασμό** με την **γραφτή απολογία των μαθητών**. [Θεσσαλονίκη 2/4/1980]

Στάδιο 2^ο : Μελέτη αρχειακού υλικού
Διατύπωση ερωτημάτων-Αναζήτηση απαντήσεων

- **Πράξις 10^η:** μαθητής της Ε' τάξεως αντιγράφει στο μάθημα της Γεωμετρίας, ο «επιτηρών» τού αφαιρεί το βοήθημα και τον αφήνει «να συνεχίση». Μετά από λίγο ο μαθητής σηκώνεται και αντί να παραδώσει το «γραπτόν δοκίμιον», το καταστρέφει.Κατόπιν «εις το Γραφείον, μεταμεληθείς, εζήτησε συγγνώμην, παρεκάλεσεν να κριθή επιεικώς».
- **Ποινή:** Αποβολή επί 8 ημέρας, διαγωγή «καλή».
- **Πράξις 17^η:** Ο σύλλογος διδασκόντων «λαβών υπ' όψιν α) το ήθος κατά όλον το διδακτικόν έτος 1962-63 των μαθητών του Νυκτερινού παραρτήματος και β) το άρθρον 46 του από 8^{ης} Ιουλίου 1955 Βασ. Δ/τος... χαρακτηρίζει την διαγωγή των μαθητών ως ακολούθως: ως **επίμεμπτον** για τον μαθητήν Ν.Κ και ως **κοσμίαν** τη διαγωγή 49 μαθητών. Μεταξύ των ονομάτων εντοπίστηκαν 3 ονόματα κοριτσιών(;). Πάντων των λοιπών μαθητών όλων των τάξεων χαρακτηρίζει την διαγωγή ως **κοσμιωτάτην**.

Συγκριτική μελέτη: Πράξις 10^η & Πράξις 17^η (σχολικό έτος 1962-63)

- Ενδεικτικά ερωτήματα
- 1.Τι είδους έγγραφα είναι αυτά που μελετήσατε και για ποιο λόγο έχουν συνταχθεί; Εντοπίστε στοιχεία του ύφους και της γλώσσας των κειμένων προκειμένου να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με κατάλληλα παραδείγματα.
- 2.Ποια στοιχεία εκτός από την ημερομηνία που αναγράφεται πάνω στα έγγραφα σας βοηθούν να εντοπίσετε το ιστορικό πλαίσιο; Τι γνωρίζετε εσείς για τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο και αν δεν γνωρίζετε κάτι σχετικό από που μπορείτε να αντλήσετε χρήσιμες πληροφορίες;
- 3.Ποιο παιδαγωγικό μέσο επιλέγεται προκειμένου να βελτιωθεί η συμπεριφορά των μαθητών; Υπάρχει κάποια σχέση που να συνδέει την Πράξη 10 και την Πράξη 17 του βιβλίου πρακτικών, νομίζετε πως τυχαία έγινε η επιλογή να μελετηθούν σε συνδυασμό;
- 4. Ποιο ήταν το παράπτωμα του μαθητή; Πώς αντιδρά αρχικά ο καθηγητής που επιτηρεί; Υπάρχει κάτι στη συμπεριφορά του μαθητή που να μην είναι συνηθισμένο σε ανάλογα παραπτώματα; Όταν τελικά παραπέμπεται στο γραφείο ο μαθητής ζητά συγγνώμη και να κριθεί «επιεικώς», νομίζετε ότι αυτή η συμπεριφορά σχετίζεται με το γεγονός ότι φοιτά σε νυχτερινό γυμνάσιο;
- 5.Προσπαθήστε να βρείτε πληροφορίες σχετικές με το κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο των μαθητών των εσπερινών Γυμνασίων. Τι προσδοκούσαν από τη φοίτησή τους σ'αυτά;

Στάδιο 2^ο:Βιβλίο Πράξεων του Στ' Γυμνασίου Αρρένων Αθηνών /**Νυχτερινό Παράρτημα**

σχολικό έτος: 1963-64, σύνολο πράξεων:13

Πράξις 7^η «Ο Σύλλογος των καθηγητών επιβάλλει ομοφώνως την ποινήν της δια παντός αποβολής εκ του Σχολείου και την μείωσιν της διαγωγής του εις επίμεμπτον»

- «εξέτασις παραπτωμάτων εις τα οποία ο μαθητής υπέπεσεν επανειλημμένως και ουδεμίαν μεταμέλειαν επεδείξατο (1) εις τα μαθήματα της Ιστορίας και των Λατινικών διέκοπτε ομιλών μεγαλοφώνως, εγένετο σύστασις, δεν συνεμορφώθη, (2) συνέχιζε να ομιλή, να ειρωνεύεται, να αυθαδιάζει όπερ εξηρέθισε τους φιλοτίμους μαθητάς, οίτινες διεμαρτύροντο... Εκλήθη παρά της καθηγητριάς **ο υποδιευθυντής,** διαπιστώσας... **επέβαλεν ποινήν τριημέρου αποβολής...άμα τη επανόδω να συνοδεύηται υπό του κηδεμόνος...** (3) Ο μαθητής δεν συνεμορφώθη, την επομένην εσπέραν... εξηπλώθη εις το θρανίον κρατών ανοικτήν αθλητικήν εφημερίδα, δήθεν εδιάβαζεν και δεν ηγέρθη της θέσεως του άμα τη εισόδω της καθηγητριάς
- ... η καθηγήτρια κ. Π.Π.υπεχρεώθη να τον ανακαλέσει ματαίως εις την τάξιν... να καλέση τον υποδιευθυντήν... (4) εν τω μεταξύ [ο μαθητής] ηνώχλει την καθηγήτριαν, ωμίλει απρεπέστατα...Ο υποδιευθυντής **υπεχρεώθη να τον απειλήση και εξηναγκάση να απέλθη...** Ευρισκόμενος δε (5)εις τον διάδρομον ηρνείτο να προχωρήσει και να απομακρυνθεί της αιθούσης, οπότε επενέβησαν **στρατιώται μαθηταί** της Ε' τάξεως, οίτινες τον απεμάκρυναν βιαίως... Μετά την βιαίαν απομάκρυνσίν του επανήλθεν εκτοξεύων απειλάς κατά της καθηγητριάς ότι θα την κανονίση όταν βγη και ότι «εγώ είμαι από την Αγόριανη»...
- Επειδή δε προεκάλει την καθηγήτριαν και ηνώχλει τους μαθητάς εστάλη **ο επιστάτης,** δια να τον συλλάβη και τον παραδώση εις την αστυνομίαν, αλλά δεν εύρε τούτον.

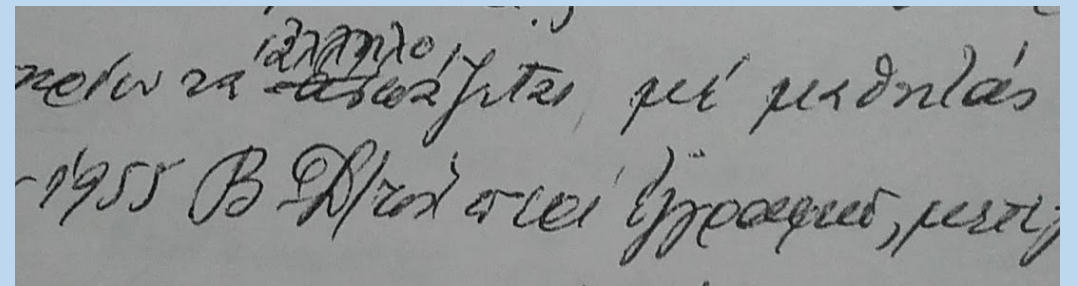
Στάδιο 2^ο:Βιβλίο Πράξεων του Στ'Γυμνασίου Αρρένων Αθηνών /**Νυχτερινό Παράρτημα, σχολικό έτος 1963-64, σύνολο πράξεων:13**

Πράξις 8^η

Εν Αθήναις και εν τω γραφείω του Στ'Γυμνασίου Αρρένων Αθηνών, σήμερον την 31^η του μηνός Μαρτίου 1964 έτους ημέραν Τρίτην και ώραν 7:30 μ.μ. συνελθών ο σύλλογος των διδασκόντων του Νυχτερινού Παραρτήματος εν συνεδρίαν υπό την προεδρίαν του κ. γυμνασιάρχου Σ.Τ. προς εξέτασιν και λήψιν αποφάσεων επί παραπτώματων των μαθητριών (;) 1) Σ.Φ. Της Δ'τάξεως και 2) Χ. Γ. της Β'ταξεως.

- Σ.Φ. –παράπτωμα: ότι εις το μάθημα των αρχαίων ελληνικών της καθηγητρίας [δι/δασ] Κ.Κ. διαταχθείσα να εξέλθη της αιθούσης διά ειρωνικής συμπεριφοράς προς την καθηγήτριαν όχι μόνον δεν έφυγεν, αλλά εγερθείσα της θέσεως της ηπέιλησε την καθηγήτριαν με την φράσιν «έλα να μετρηθούμε».

- Χ.Γ.παράπτωμα: ότι συνελήφθη εις την κλίμακα του διδακτηρίου να (αλληλο)ασπάζεται με μαθητάς και (σύμφωνα με) τας διατάξεις τας σχετικές του από 8^{ης} Ιουλίου 1955 Β'Δ [] εγγραφών, μετεγγραφών κλπ : αποφαίνεται...

...μετρηθούμε...
...1955 Β' Δ' τάξεως...
...εγγραφών, μετεγγραφών κλπ...

Συγκριτική μελέτη: Πράξις 7^η & Πράξις 8^η σχ.έτος 1963-64

- Ενδεικτικά ερωτήματα
- 1. Αφού διαβάσετε προσεκτικά τις δύο διαδοχικές πράξεις του συλλόγου διδασκόντων, να εντοπίσετε τι κοινό έχουν ως προς το περιεχόμενο, τη γλώσσα και το ύφος.
- 2. Υπάρχουν κάποια σημεία στα κείμενα που σας γεννούν απορίες ή που θα θέλατε να σχολιαστούν περισσότερο; Ποια είναι αυτά; Γιατί προκαλούν το ενδιαφέρον σας;
- 3. Ας προσπαθήσουμε να μιλήσουμε για τα ήθη της δεκαετίας του '60 έτσι όπως αποτυπώνονται στο ελληνικό σχολείο της εποχής. Απομονώστε ενδεικτικές λέξεις ή φράσεις από τις πηγές σας χρήσιμες προς αυτή την κατεύθυνση.
- 4. Χωριστείτε σε ομάδες και αναζητήστε προφορικές μαρτυρίες, [άρθρα από περιοδικά](#), σελίδες ημερολογίου, λογοτεχνικά κείμενα, αποσπάσματα από **ελληνικές ταινίες** που να επιβεβαιώνουν ή να αναιρούν την εικόνα της εποχής έτσι όπως αναδείχθηκε από τις πρωτογενείς πηγές.
- 5. Οι δύο πράξεις του συλλόγου διδασκόντων αφορούν στην αλληλεπίδραση στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της καθημερινής σχολικής ζωής συνδέονται όμως με παραβατικές συμπεριφορές. Τι νομίζετε ότι προκαλεί αυτές τις συμπεριφορές; Διατυπώστε τις απόψεις σε ένα σύντομο δοκίμιο (έως 350 λέξεις).

Στάδιο 2^ο:Βιβλίο Πράξεων του Στ' Γυμνασίου Αρρένων Αθηνών.

Σχολικό έτος 1973-74, σύνολο πράξεων 56, Σχολικό έτος 1974-75, σύνολο πράξεων: 64

Προτείνεται να δοθούν στους μαθητές πράξεις του βιβλίου Πρακτικών να τις ταξινομήσουν και να τις «αποδελτιώσουν» μόνοι τους. Κατόπιν οι ίδιοι να προτείνουν ποιο θέμα τους ενδιαφέρει ώστε να αναζητήσουν επιπλέον στοιχεία σχετικά με αυτό.

- **Πράξις 33^η**, 8 Δεκεμβρίου 1973, ημέρα Σάββατον και ώραν 12^η π.μ.

Θέμα: «Επιβολή ποινής εις παρεκτραπέντας μαθητάς»

... μετά το πέρας των μαθημάτων, (στην παρακείμενη παιδική χαρά)μαθηταί της Δ3 τάξεως ήρχισαν να κτυπούν δύο εκ των τριών μαθητών της Α3 τάξεως...ενός εσχίσθη το παντελόνιον...Θα εξηκολούθουν δε **να κτυπούν** αυτούς ίσως επί πολύ αν **η επέμβασις φύλακος της παιδικής χαράς δεν έθετε τέρμα εις τον ξυλοδαρμόν.Οι γονείς των ξυλοκοπηθέντων** ... καταγγείλαντες εις το γραφείον του Γυμνασιάρχου ... ηξίωσαν την τιμωρίαν...Οι μαθηταί ωμολόγησαν...(το) απέδωσαν εις διάθεσιν ευθυμίας.

- **Πράξις 34^η**,11^η Δεκεμβρίου 1973,ημέραν Τρίτην και ώραν 2αν μ.μ.

Θέμα:α) **Κατάθεσις και καταχώρισις βαθμολογίας** Α' διμήνου
β) **Δικαιολόγησις απουσιών** Α' διμήνου.

- **Πράξις 25^η** ...σήμερον την 9^η Νοεμβρίου 1974 ημέραν της εβδομάδος Σάββατον και ώραν 16^η συνελθούσα η κατά νόμον επιτροπή δια την απαλλαγήν μαθητών εκ του μαθήματος της Γυμναστικής αποτελουμένη εκ των κ. Λ.Φ., Γυμνασιάρχου ως προέδρου, Ι.Τ., **σχολιάτρου** και Γ.Λ. καθηγητού Σωματικής Αγωγής ...
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΛΛΑΓΕΝΤΩΝ 19

- **Πράξις 43^η** , ... την 13^η Μαρτίου του 1974, ημέραν Τετάρτην και ώραν 16:00 μ.μ. εμφανισθείσα κατόπιν της υπ' αριθμ.δ/γής της Β' Διοικ. Επιθεωρήσεως Αθηνών η φιλόλογος ... ανέλαβε υπηρεσίαν ως **αναπληρώτρια** του Γ.Α ... απεσπασμένου στο **ΥΠ.Ε.Π.Θ.**

- **Πράξις 44^η** ,...την 16^η Μαρτίου 1974, ημέραν της εβδομάδος **Σάββατον**, έλαβε χώραν εν τη αιθούση τελετών **δοκιμαστική διδασκαλία** εις το μάθημα του Συντακτικού παρά της φιλόλογου καθηγητριάς Μ.Π., εις την Γ' τάξιν. Εις αυτήν παρέστησαν, ο κ. Διοικητικός Επιθεωρητής της Β' Εκπ/κής περιφ. κ.Α.Λ., ο κ.Δ.Κ. Γυμνασιάρχης του ως άνω Γυμνασίου και άπαντες οι καθηγηταί του σχολείου.

Έχετε τρεις διαφορετικές πράξεις του συλλόγου διδασκόντων. Ταξινομείστε τις με κριτήριο το χρόνο σύνταξης τους. Μην τις διαβάσετε, περιγράψτε μόνο ό,τι βλέπετε, ποιο είναι το διακριτικό σημάδι καθεμίας; Αναζητήστε στο [σχολικό εγχειρίδιο της Ιστορίας](#) πληροφορίες σχετικές με την συγκεκριμένη ιστορική περίοδο και προσπαθήστε σε συνεργασία με τον δάσκαλο/την δασκάλα σας να αιτιολογήσετε την/τις διαπιστώσεις σας.

Εγ' ἡ συντάξις ἢ παρατύπη ἀράξις γυναικῶν ὡς ἔονται:
 ἢ ἀπολαύουσα ἡγεμονίαν

Νομοσχέδιο

Πράξις 44^η

Ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῷ ἐν τ.μ. Γυμνασίῳ Ἀρτέμιου Ἀθηνῶν τῷ 16^ῳ τοῦ μηνὸς Ματίου 1974, ἡμέραν πρὸς ἑβδομάδος Σάββατον, ἐξεδίχθησαν ἐν τῷ ἑσπέρῳ δωματίῳ διδασκαλῶν ἐξ ἐπιτάξεως τοῦ Συντακτικοῦ Παιδαγωγικοῦ Συλλόγου τῶν διδασκόντων τῶν ἐπιτελεστικῶν ἀρτίων τῶν ἐπιτελεστικῶν ἀρτίων τῶν ἐπιτελεστικῶν ἀρτίων τῶν ἐπιτελεστικῶν ἀρτίων

Εγ' ἡ συντάξις ἢ παρατύπη ἀράξις γυναικῶν ὡς ἔονται:
 ἢ ἀπολαύουσα ἡγεμονίαν

Πράξις 44^η

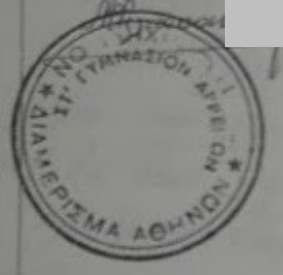
Ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῷ ἐν τ.μ. Γυμνασίῳ Ἀρτέμιου Ἀθηνῶν τῷ 16^ῳ τοῦ μηνὸς Ματίου 1974, ἡμέραν πρὸς ἑβδομάδος Σάββατον, ἐξεδίχθησαν ἐν τῷ ἑσπέρῳ δωματίῳ διδασκαλῶν ἐξ ἐπιτάξεως τοῦ Συντακτικοῦ Παιδαγωγικοῦ Συλλόγου τῶν διδασκόντων τῶν ἐπιτελεστικῶν ἀρτίων τῶν ἐπιτελεστικῶν ἀρτίων τῶν ἐπιτελεστικῶν ἀρτίων τῶν ἐπιτελεστικῶν ἀρτίων

ἀπὸ τῆς 8-11-74.

Εγ' ἡ συντάξις ἢ παρατύπη ἀράξις γυναικῶν ὡς ἔονται:
 ἢ ἀπολαύουσα ἡγεμονίαν

Ο Γυμνασιάρχης Ο Β' Γυμνασιάρχης

Βλέπετε ένα «Αποδεικτικόν» κι ένα «Μαθητολόγιον» αναζητήστε τι σημαίνουν οι λέξεις και ποιες πληροφορίες περιέχουν. Σε τι χρησίμευε κάθε ένα από αυτά; Προσπαθήστε να εντοπίσετε αν η χρησιμότητα του εγγράφου αναγράφεται πάνω σε αυτό.

Στάδιο 3^ο: Διαδικασία παραγωγής έργου

- Σ' αυτό το στάδιο οι μαθητές δουλεύουν ομαδικά προκειμένου να δημιουργήσουν κάποιο δικό τους έργο ανάλογα με το θέμα που θα επιλέξουν εφόσον πλέον γνωρίζουν τι περιέχει ένα σχολικό αρχείο κι έχουν μάθει να θέτουν κατάλληλα ερωτήματα αξιοποιώντας τις πηγές. Κάποια ομάδα θα μπορούσε να ασχοληθεί με τα περιστατικά ενδοσχολικής βίας, άλλη με τις παραβατικές συμπεριφορές και την επιβολή ποινών, άλλη με τις σχέσεις αλληλεπίδρασης διδασκόντων-διδασκομένων, άλλη με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και τον ρόλο του Διοικητικού Επιθεωρητή, άλλη με την αναγκαιότητα της ύπαρξης νυχτερινών παραρτημάτων τότε και τώρα, άλλη με το θεσμό της συνεκπαίδευσης, άλλη με το ρόλο προσώπων που δεν τα συναντούμε πλέον στα σχολεία όπως ο επιστάτης, ο σχολίατρος, ο διοικητικός επιθεωρητής, άλλη με το ειδικό λεξιλόγιο των πρακτικών και τη οργάνωση των πληροφοριών που περιέχουν, άλλη με τα έγγραφα που έχουν πλέον καταργηθεί ή αντικατασταθεί από άλλα. Το τελικό αποτέλεσμα της εργασίας τους μπορεί να είναι από πολυτροπικό κείμενο, αφίσα, αρχείο pptx, πίνακας με στατιστικά δεδομένα έως ο,τιδήποτε η δημιουργική φαντασία δασκάλου-ας και μαθητών-τριών σχεδιάσει. Ένα σχολικό αρχείο μάς παρέχει πλούτο πληροφοριών για την ιστορία του σχολείου, της τοπικής κοινωνίας, την ιστορία της εκπαίδευσης. Κάθε βελονιά, που προστίθεται στον καμβά, βήμα-βήμα μάς οδηγεί στην ανασύνθεση της Ιστορίας κι αντίστροφα η Γενική Ιστορία της περιόδου κατευθύνει τη μελέτη μας.
- **Καλό ταξίδι λοιπόν στον μαγικό κόσμο των σχολικών αρχείων!**

Ενδεικτική βιβλιογραφία- Δικτυογραφία

- Δημαράς, Α., Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης, Μεταίχμιο, Αθήνα 2013, σ. 219-247.
- Δημαράς Α., Σχολική εκπαίδευση, Οι νέες μεταρρυθμίσεις στο Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000, τ. 9^{ος}, Ελληνικά Γράμματα, 2004, σ. 167-180
- Κάτσικας, Χ., Θεριανός, Κ., Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης, Σαββάλας, Αθήνα 2007, σ. 187-225
- Κολιόπουλος Ι., Σβολόπουλος, Κ., Χατζηβασιλείου, Ε., Νήμας, Θ., Σχολινάκη-Χελιώτη, Χ., Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, ΙΤΥΕ-ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, εκδ. 2015, σ. 157-159
- Λιάκος, Α., Ο ελληνικός 20^{ος} αιώνας, 3^η έκδοση, Πόλις, Αθήνα 2019, σ. 372-401
- Λούβη, Ε., Ξιφαράς, Δ., Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία, ΟΕΔΒ, έκδ. 2009, σ. 152-156
- Μπουζάκης, Σ., Νεοελληνική Εκπαίδευση (1821-1998), ε' έκδοση, Gutenberg, Αθήνα 2006, σ. 115-132

- [Αποστολάκης, Δ., Η Εσπερινή εκπαίδευση στην Ελλάδα \(Μέρος Α'\), τεύχος 1^ο, Εσπέρας προκείμενον, Εσπερινό ΓΕ.Λ Βόλου, 2014.](#)
- [ΒΛΟΔ, Ομιλίες, Καραμανωλάκης, Β., Η νεοελληνική εκπαίδευση κατά τον 20^ο αιώνα, Μάιος 2017](#)
- [Γαλίτης Π., Σχολεία εσπερινής φοίτησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση](#)
- [Ιστολόγιο 6^{ου} ΓΕ.Λ Αθήνας](#)
- [Κατσάπης, Κ., συνέντευξη στον Θεοδόση Μίχο με αφορμή το βιβλίο, Οι Απείθαρχοι, Κείμενα για την ιστορία της νεανικής αναίδειας τη μεταπολεμική περίοδο, 07.01.2019](#)
- [7ος Μαθητικός διαγωνισμός «Τα σχολεία αναζητούν την Ιστορία τους»-@Λύκειο Αθηνών](#)

Σειρά ντοκιμαντέρ, Να μαθαίνω γράμματα, Επεισόδιο 5^ο, Cosmote History 2019.

- [Σιατερλή, Β. Με μπλε ποδιά στο Γυμνάσιο Θηλέων, 01/09/14](#)
- [Σκούρα, Λ., Ιστορική εξέλιξη και προβληματική του θεσμού της συνεκπαίδευσης των δύο φύλων στα ελληνικά σχολεία \(19^{ος}-20^{ος} αιώνας\)](#)

Φωτογραφικό υλικό

- Αρχείο αποφοίτων '86 του 6^{ου} Λυκείου Αθηνών
- [Νόμος 4000, Σενάριο-Σκηνοθεσία Γιάννης Δαλιανίδης, 1962](#)
- [Οικογένεια Παπαδοπούλου, Σενάριο Βαγγέλης Γκούφας, Σκηνοθεσία Ροβήρος Μανθούλης, 1960](#)
- [Το ξύλο βγήκε από τον παράδεισο, Σενάρια -Σκηνοθεσία Αλέκος Σακελλάριος, 1959](#)
- [Χτυποκάρδια στο θρανίο, Σενάριο-Σκηνοθεσία Αλέκος Σακελλάριος, 1963](#)

Ερωτηματολόγιο Β3 1984-1985.

ΑΓΟΡΙ **ΚΟΡΙΤΣΙ**

☐ Βάλε ένα x δίπλα σε κάθε απάντηση που έχει τετραγωνάκι

Καπνίζεις; ΝΑΙ ΟΧΙ

Έχεις ιατρικές ασθένειες; ΝΑΙ ΟΧΙ

Έχεις πρώτο γάμο; (από γυναίκες); ΝΑΙ ΟΧΙ

Έχεις γάμο; ΝΑΙ ΟΧΙ

Έχεις μια ολοκληρωμένη σκέψη; ΝΑΙ ΟΧΙ

Τι είδους μουσική ακούς; Από όλα τα είδη

Σε ποιά δέχτηκα να πάω; 1, 2, 3, 4

Πηγαίνεις γροτσάκι; ΝΑΙ ΟΧΙ

Νομίζεις ότι υπάρχει Θεός; ΝΑΙ ΟΧΙ

Πιστεύεις στην αγάπη; ΝΑΙ ΟΧΙ

Είσαι ερωτευμένος -η; ΝΑΙ ΟΧΙ

Είσαι ευτυχισμένος -η; ΝΑΙ ΟΧΙ

Είσαι γραμμένος/η σε αγάπη; ΝΑΙ ΟΧΙ

Σε ποιά ομάδα ανήκεις; Δεν ανήκω

Γράψε 3 συγκροτήματα ή τραγουδιστές ομάδες (έλληνες - ξένες) που σε αρέσουν; B. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ - DOORS - SCORPIONS

16) Πιστεύεις ότι τα εφόδια που σου παρέχονται για σπουδές είναι επαρκή; ΝΑΙ ΟΧΙ

Τι, κατά την γνώμη σου, θα έπρεπε να αλλάξει; Οχι, δεν είναι τα κατάλληλα, γιατί με ενδιαφέρει η επικοινωνία. Οι περισσότεροι δίνουν έμφαση στην τεχνική, δεν συμπιέζουν όλο το ενδιαφέρον στην επικοινωνία.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!